

Kapitel 7

VI LADER VORES BØRN VOKSNE OP I RACEMÆSSIG ISOLATION

Meningen med at adoptere et barn er at berige mit liv, ikke vende op og ned på det. Hvis jeg er glad for at bo, hvor jeg bor, så vil han også blive det. Glade forældre får glade børn. Hvis min familie, venner og naboer accepterer ham som min søn, så vil han føle sig hjemme her. Jeg ser ingen grund til at ændre min livsstil eller gøre noget så drastisk som at rykke teltpælene op.

På et kursus i at skrive personlige essays, som jeg fra tid til anden giver undervisning i på The Loft Literary Center i Minneapolis, beder jeg de studerende om at skrive tre til fem sider om en racerelateret oplevelse. I stedet for blot at skrive en prædiken over raceproblemer bliver de bedt om at basere deres essays på deres eget liv. De hvide studerende, der altid udgør størstedelen og ofte hele klassen, vælger som regel deres første møde med en person med en anden hudfarve. Der

er en studerende, jeg husker særligt godt. En hvid mand på omkring de fyrre, der insisterede på, at han ikke havde noget at skrive om. Han forklarede, at han var vokset op i en helt hvid by, havde gået i et helt hvidt gymnasium, boede i en helt hvid forstad og arbejdede på et helt hvidt kontor, og derfor havde han ingen racerelaterede erfaringer at skrive om. Jeg holdt en pause og tog en dyb indånding, før jeg svarede: Raceadskillelse er kvintessensen af en racemæssig oplevelse og er mere formende for vores personlighed end noget som helst møde, vi måtte have med en anden race, hvadenten dette er et venskabeligt, akavet eller fjendtligt møde.

Blændet af sin egen hvidhed troede denne mand oprigtigt, at hans liv havde været racemæssigt neutralt. Det er en illusion, mange adoptivforældre deler med ham. Selvom de regner med, at deres barn vil få nogle problemer med at føle sig 'anderledes', så stoler de på, at venligsindet accept vil fjerne disse bekymringer. Så længe der ikke er nogen, der krænker ham eller udelukker ham fra fællesaktiviteter, skal det nok gå. Når folk lærer ham at kende og genkender ham som den adopterede dreng fra kvarteret, skal de nok regne ham blandt deres egne. Og således rejser disse forældre ivrigt til udlandet for at få deres børn eller for at hente dem i den nærmeste større lufthavn og bringe dem med sig hjem til landsbyer, mere eller mindre afsidesliggende forstæder, mindre købstader eller landområder, hvor race ikke er noget at bekymre sig om, fordi alle er hvide.

Men springer man 25 eller 30 år frem i tiden, så får man et

andet perspektiv på tingene. Voksne adopterede, der er vokset op i et mere eller mindre helt hvidt miljø, beskriver en fælles racemæssig erfaring, der er kendetegnet ved isolation, ensomhed, forvirring og mislykkede forsøg på at skjule, ændre eller fornægte deres udseende for at passe ind. Den koreansk-amerikanske filminstruktør Jennifer Arndt, der i filmen *Crossing Chasms* interviewede voksne adopterede i Seoul, er i gang med en film om en koreansk adopteret, der vokser op i en lille by i det midtvestlige USA. Min datter og jeg hørte hende beskrive en sjov, men slående pyjamasparty-scene, hvor de hvide piger prøver at sætte hår og lægge makeup på deres gyldenhudede venindes hud med de mandelformede øjne og det glatte hår, men med et kløvneagtigt resultat. At de ikke kan se, hvor latterlig hun ser ud, skal netop vise, at de accepterer hende som en af deres egne. Begrebet 'accept' er i sig selv forsmående. Det ligger implicit i det, at det at behandle en, der ikke ligner en selv, som et menneskeligt væsen, er en generøs handling. Og det fungerer kun envejs. Der er jo ingen, der spørger, om et adopteret barn accepterer sine anderledes naboer.

At gå fra racemæssig isolation til et mere mangfoldigt miljø kan være en erfaring, der ændrer tilværelsen. Ami Nafzger voksede op på landet i Minnesota og havde aldrig mødt en anden asiatisk person, før hun begyndte at læse på universitetet på Augsburg College i Minneapolis. En dag lagde hun mærke til, at der var en asiatisk kvinde, der fulgte efter hende igennem universitetets campus. Ami var usikker på, om hun

skulle stoppe op eller stikke af. Kvinden havde lagt mærke til hende i mængden og ville invitere hende til et møde i studenterforeningen Asian American Student Association. Eftersom hun hele sit liv kun havde været blandt hvide mennesker, var hun overrasket over at blive så hurtigt udpeget som asiatisk-amerikaner, men hun deltog i mødet og blev efterfølgende involveret i organisationen og konstaterede, at hun havde forandret identitet og fået en ny mission. Da hun blev færdig som kandidat, tog hun til Korea for at bo i et stykke tid og mødte her andre adopterede med lignende historier. Under et møde over en kop kaffe med Mihee Cho (Nathalie LeMoine fra Belgien) og flere andre adopterede i marts 1998 var Ami med til at grundlægge organisationen GOAL (Global Overseas Adoptees' Link), der hjælper tilbagevendte adopterede med at finde et sted at bo i Korea, få visum, finde job, søge efter deres biologiske familie og lære hinanden at kende. Hendes utrolige livsudvikling fra at have været byens eneste adoptivbarn til at blive banebryder for en verdensomspændende befolkning af adopterede er et stærkt bevis på, at ønsket om et fællesskab ikke forgår i isolation.

Ami fortalte en del af denne historie under en paneldiskussion ved KAAAN-Konferencen i 2002. Min datter og jeg henvendte os til hende bagefter for at fortsætte samtalen. Da min datter, der dengang var studerende ved Augsburg College, hørte, at det var i Augsburg, Ami for første gang mødte en anden asiat, udbrød hun: 'Augsburg? Der er ingen asiater i Augsburg.' Min datter havde været vant til at se Hmong-

drenge¹² breakdance på gulvet i kantinen på sit storbygymnasium. I sammenligning med det forekom Augsburg hende at være overvældende hvidt. Afhængigt af øjnene, der ser, findes der flere grader af racemæssig isolation.

Ved konferencer, på chatfora samt i nyhedsbreve opfordrer adopterede, der i deres opvækst har været adskilt fra mennesker, som ligner dem selv, på det kraftigste forældre til at lade deres børn vokse op i racemæssigt mangfoldige miljøer. Bliver børnene fortrolige med mennesker af andre racer i deres opvækst, undgår de det snæversyn på verden, som en opvækst i raceopdelte hvide områder medfører – en måde at anskue verden på, der ser deres baggrund som mindre værd og enten nedgør dem, omtaler dem som ‘specielle’ eller gør dem usynlige. Lærer de mennesker at kende, som har lært at aflede, afparere og nedkæmpe racisme, vil de være rustede til at møde udfordringer, deres forældre næppe har stået overfor. Og som det bedste af det hele vil omgivelser, der er defineret ved en ægte, udpræget mangfoldighed, sløre de racemæssige afgrænsninger og lade det enkelte individ komme til syne. Jeg husker første gang, jeg kørte med min datter i undergrundsbanen i New York City. Jeg følte det, som om hele verden var forsamlet på det tog. Turen fra Flushing til Manhattan varede længe nok til, at vi kunne studere ansigterne i mængden. Jeg opdagede, at jeg ikke kunne placere dem alle

¹² *Hmong*: bjergstammefolk, der lever i bjergområderne imellem Laos, Burma, Thailand og Vietnam. Ved Vietnamkrigens afslutning migrerede tusindvis af Hmong til USA. I dag lever godt 40.000 Hmong i staten Minnesota.

i de sædvanlige racekategorier. Der var hvide ansigter med afrikanske træk, sydasiater med hud, der var mørkere end 'sorte' afro-amerikanere ... selv denne sætning er umulig at afslutte, fordi kategorierne ikke findes. (Som en studerende med et dobbelt racemæssigt tilhørsforhold skrev på mit kursus i personlige essays: 'Din ordbog er for lille til mig'). Og der sad vi, en ung asiatisk kvinde og en midaldrende hvid kvinde på rejse sammen. Måske var vi et besynderligt skue for de mennesker, der betragtede os – måske ikke.

Mangfoldighed i denne størrelsesorden er ikke nem at finde andre steder, og jeg er da også klar over, at New Yorks undergrundsbane ikke er alles fagre fremtidsdrøm. Vi er for det meste vanedyr, flokdyr, tryghedssøgende og konfliktsky væsener. Selv i USA, hvor der er strømmet immigranter til siden 1603, afholder vi os instinktivt fra at hoppe op i den legendariske smeltedigel eller 'melting pot' og bevarer hver især vores særlige træk ved at holde os til vores egne. De hvide, der søger tilflugt i forstæderne, når andre flytter ind, er ikke de eneste, der adskiller race. Leder du efter en ægte mexicansk restaurant tæt på, hvor jeg bor, så prøv engang Concord Avenue i West St. Paul eller Lake Street i Minneapolis. Er du nysgerrigt interesseret i rygtet om, at Hmong-immigranter stortrives som selvstændige forretningsfolk? Så kørs en tur langs University Avenue nær Dale-krydset. Vil du gerne til gudstjeneste i en koreansk kirke søndag morgen? Så prøv de nordligt beliggende forstæder, hvor du kan finde de fleste kirkesamfund. Byer, der er større end min egen, anfø-

rer endda betegnelserne Chinatown, Greektown og Little Italy på deres bykort.

Når man ser på denne stærke tendens, kan man ikke rigtigt bebrejde forældre, der protesterer, når adopterede råder dem til at flytte. Hvis man har tilbragt hele sit liv i en lille by, hvor ens familie har levet gennem flere generationer, hvorfor skulle man så rykke sig selv op med rode, fordi familien bliver forøget med et barn? Hvorfor skulle man opgive sit lavt forrentede huslån og sin velfungerende forstadsskole for at flytte ind til byen, hvor husene er gamle og kriminaliteten større, og hvor lærerne har travlt med at tage sig af sociale problemer? Man er overbevist om, at man ikke vil føle sig glad og tryk der, så hvordan skulle det kunne være en god løsning for ens barn? Men husk nu på, at han har de samme instinkter, som du har, nemlig at søge trygheden og sikkerheden i det velkendte, der i takt med, at han vokser op og bliver mere selvbevidst, kan være ensbetydende med ansigter, der er mindre lig dit og mere lig sit eget ansigt. Glem ikke, at han har rejst langt for at opfylde dine familiedrømme. Din flytning til den anden ende af byen, til en naboby eller selv til en anden delstat, er en mindre tilvænnning i sammenligning med den omvæltning, han har været igennem.

Min ældste datter var fire år gammel, og den yngste blot 18 måneder, da mit ægteskab sluttede. Jeg havde ikke råd til at blive i huset, som vi var flyttet ind i året forinden, og selv området var uden for min økonomiske rækkevidde. Da skilsmissen fra deres far og flytningen til det nye hus kort tid ef-

ter adoptionerne var destabiliserende nok i sig selv, ønskede jeg, at alle andre aspekter af deres liv skulle forblive uændrede. Det betød for mig, at de skulle blive i den samme børnehave og vuggestue, at vi skulle blive boende i nærheden af kendte pejlemærker, handle i det samme supermarked og sørge for at have en sø inden for gåafstand (ikke et urimeligt mål at sætte sig i Minnesota). Efter megen søgen fandt jeg et hus, jeg havde råd til, omkring 20 blokke længere mod syd i et billigere, men stadig 'pænt' nabolag. Uheldigvis var det et hvidt nabolag, hvor der kun var et overfladisk kendskab til ansigter med mørkere hud. Kvarteret er standhaftigt forblevet hvidt og har endog taget en foruroligende drejning over mod økonomisk eksklusivitet, da fuldtidsarbejdende par med dobbeltindkomst opkøber husene af pensionister, bygger en ekstra etage på og laver loftsrummene til kæmpe luksusoveværelser. Det tidligere apotek, renseri og købmand er forsvundet til fordel for cafeer og gavebutikker. Mine døtre har overværet denne mondænisering med samme bestyrtelse, som visse hvide beboere følte i sin tid, da afrikanske-amerikanske familier begyndte at købe fast ejendom og rykke ind i hvide kvarterer. Det gamle kvarter er gået i hundene – 'i puddelhundene', beklager mine døtre sig.

Minneapolis skoledistrikts indsats mod raceadskillelse bygger på såkaldte specialiserede magnetskoler, der skal tiltrække elever tværs gennem byen. Den friskole, som mine døtre gik på, viste sig pudsigt nok at være populær blandt familier med internationalt adopterede børn, så mange af

de farvede børn, mine døtre mødte der, havde også hvide forældre. Skolen blev et nemt sted at få andre adopterede venner. Det gymnasium, de senere gik på, er et af de steder med størst mangfoldighed i staten Minnesota. Selvom de sociale grupperinger i deres skoletid var af flokdyrstypen, og mange af fritidsaktiviteterne hovedsageligt tiltrak hvide unge, har samværet med så mange forskellige mennesker givet mine døtre et afslappet, naturligt forhold til mangfoldighed, som jeg til dato ikke selv har lært. Navne som Taju og Pang fremkalder ikke mere fnisen end Jakob og Sofie. Piger iført *hijab* får dem ikke til at stirre. Begge mine døtre startede på deres videregående uddannelser på private frie universiteter i den tro, at den begrænsede størrelse og nære opmærksomhed fra underviserne ville passe dem godt. Men de savnede begge mangfoldigheden fra deres gymnasium og vil ikke længere slå sig til tåls med miljøer, hvor næsten alle er hvide.

Her bagefter ville jeg ønske, at jeg havde benyttet vores tvungne flytning til at vende det hele på hovedet. Jeg fortryder, at jeg ikke ledte efter et kvarter med en større mangfoldighed. Det er nedslående, at jeg må forlade mit kvarter for at finde spor af de grupper af nye immigranter, der ankommer til min by. Men jeg har også overvejet muligheden for at flytte i en anden retning, tilbage til et meget velkendt område, til min hjemby i det sydlige Minnesota. I takt med, at mine forældre blev ældre og mere svagelige, overvejede jeg en overgang muligheden for at flytte dertil for at hjælpe dem.

Som forfatter kan jeg teoretisk set bo hvor som helst og finde en eller anden form for arbejde, der kan supplere mine forfatteraktiviteter. Hvis jeg havde været alene, kunne det have været et fristende valg, men jeg ville aldrig udsætte mine piger for at skulle være symboler på asiater i en skole i en by, hvor alt ud over det sædvanlige bliver beskrevet som 'virkelig anderledes'.

Mine døtres forlegenhed over for min familie, når alle fra nær og fjern er samlede, fik mig også til at tænke en ekstra gang over den mulige grund til dette ubehag. Mine pårørende 'accepterer' dem helt sikkert, men dette er ikke ensbetydende med, at pigerne føler en familiesamhørighed. Når familier er store, vidt forgrenede og ikke har meget, der knytter dem sammen, bortset fra barndomsfortællinger og fælles gener, så tærskes der langhalm på de gamle ynglingshistorier og familieligheder. Børn, der ikke har nogen lod og del i familiens udseende eller historie, kan ikke andet end at føle sig malplaceret ved sådanne sammenkomster. Når de kommer til bryllupper eller begravelser, gør deres forskellighed fra familien dem enten hurtigt genkendelige ('Åh, I må være Cheris små koreanske piger!') eller får dem til at gå for at være fremmede ('Den plads er reserveret til familien'). Hvor tit har vi ikke ønsket, at en eller anden fætter eller kusine ville gifte sig med en person af en anden race og få børn, der ikke straks fremkalder minder om forfædrene. Indtil det sker, virker familiens ensfarvede fremtoning ikke særligt imødekommende.

Men hvad nu, hvis mine forældres behov for hjælp havde været kritisk, og de ikke havde haft andre ressourcer at trække på? Hvad nu, hvis jeg for eksempel havde jobsikring hos en virksomhed, der lukkede alle afdelinger undtagen en i et helt hvidt område og tilbød mig forflyttelse dertil? Omstændigheder tvinger os undertiden til at prioritere anderledes. Når det sker, må vi adoptivfamilier finde på andre måder at bryde ud af isolationen på: Hyppige ture til mere mangfoldigt befolkede områder, ferier på etniske kulturlejre, venner i cyberspace ... Hvor vi end er, må vi holde op med at tænke på os selv som hvide, der tilfældigvis har tapodanske børn, og i stedet redefinere os som familier af blandet race, der ikke er ret meget anderledes end de familier, der er dannet af blandingsægteskaber. Hvilken slags miljø har vores familie brug for, for at alle i den kan trives?

Adoption ændrer vores familier for altid. Noget, forældre til teenagere, der kun er kærester med hvide klassekammerater, fordi der ikke er andre valgmuligheder, risikerer at overse. De forestiller sig, at deres familie bliver hvid igen, når de tapodanske træk bliver udvandet inden for blot et par generationer. Men når adopterede bliver voksne, flytter hjemmefra og møder andre adopterede, finder de ud af, at fælles erfaringsgoods danner grobund for andre forelskelser. Vores børnebørn vil muligvis se lige så tapodanske ud som vores børn. Efterhånden som de opsøger og finder tryghed i mangfoldigheden, vil vores børn højst sandsynligt finde partnere af andre racer. Tag for eksempel tilfældet Camilla Pedersen:

Hun er koreansk født, opvokset i Norge, gift med en mand fra Indien og bosiddende i USA. Med tiden kan vores familier komme til at minde om passagererne i New Yorks undergrundsbane. Det vil være klogt af os at opføre os, som om de allerede gjorde det.